

FOMENT

Portaveu oficial en les comarques tarragonines, del partit d'Unió Federal Nacionalista Republicana

ANY VIII.

REUS, dijous 16 de Janer de 1913

Núm. 13

GRAN HOTEL DE LONDRES

ESTABLIMENT DE PRIMER ORDRE

LUXOSOS HABITACIONS

QUARTO DE BANY Y BUTXA

*****
AGUSTI CASANOVAS

Cotxes a tots los trens → Plassa de Prim - REUS ← Telefon núm. 28

SALO DE LECTURA, PIANO Y VISITES

SERVEY DE GRAN LLUIMENT

— PERA BANQUETS

MUNDIAL PALACE

COBERTS DESDE 3'50.--RESTAURANT INSTALAT FRENTE AL MONUMENT DE COLON.-TELEFON 76.--BARCELONA

Tots los dies de 12 a 3 concerts.--Los divendres plat del dia sopa BOUILLEBAISSE. Dissapte menú corrent y vegetariá.--Gran menjador pera 500 comensals.--Espléndida iluminació.--Servey esmerat.--Cuyna selecta.--Perruqueria y banys.

Moment trascendental de la política espanyola

Lo rey conferencia ab l'Azcarate

Nostra impressió

No'ns deixem enlluernar fàcilment pels epissodis llampants de la política espanyola. Tenim molta, extraordinària prevenció contra aquesta política, y potser això se deu que'ns conservem distanciat d'ella y'ls seus fets trascendentals no influeixen gaire, per no dir gens, en nostre ànim sempre serè y fins a cert punt desconfiat davant dels esdeveniments polítics d'Espanya. Per aquesta causa no'ns produí la notícia de l'entrevista de l'Azcarate ab lo monarca, aquella impressió que reconeixem produí arreu, sense volguer dir ab això que nosaltres li regategem l'importància que realment té o pod tenir pera'l futur desenrotll de la política general, y més directament, per la política del règim.

Nosaltres no participem en los actuals moments dels entusiasmes desmesurats de certs republicans. Ens trobem en actitud espectant; observant molt atentament lo desenrotll dels aconteixements. No preveiem ont parerà tot això; per xò no volem formular judicis que podrien ésser temeraris.

De moment, ens plau que'l règim s'orienti en un sentit lliberal y democràtic, y que allunyi del Poder als funestos governants de 1909, donant satisfacció a un viu anhel popular. Però no'ns fiem de vanes promeses, porque ja'ns han enganyat massa los polítics espanyols, sobretot los governants. Volem fets y no paraules, y si'ns hem de rendir a l'evidència dels primers, ho farem ab goig sense abdicar de cap dels nostres principis ni fer renúncia de l'integritat de les nostres aspiracions, ni acatar un règim que está en pugna ab la sobirania completa, absoluta del poble, la

més alta, la més excelsa, l'única de les sobiranes pera tot demòcrata veritat.

Per si la cosa se redueix en la conversió a la monarquia de certs esperits cortisans del republicanisme governamental (possibilitistes o reformistes) ab fernos nostra en la seva integritat lo següent ben meditat y serè article de l'estimat confrare "El Poble Catalá", haurem ja formulat la nostra crítica de demòcrates convensuts y republicans sincers:

"Precedent negatiu"

No sería aquesta la primera aborsió de republicans que realisés la monarquia, si'ls anuncis se confirmessin. La meitat del possibilisme ingressà en lo vell fusionisme, obtingudes que foren les reformes democràtiques a les quals aspirava En Castelar. Monàrquics se feren l'Abarzuza, En Celleruelo, l'Alvarado, En Camo, entre altres, y'l propi Castelar, retirat a la vida privada, se pod dir que donà la seva aquiescència an aquella dansa d'egoismes, disfressats ab ropatge d'idealismes pràctics.

Quina orientació democràtica portaren a la monarquia? Quines reformes introdufren en la legislació? Quina confiança posaren en lo poble, de que'ls poders palatins se renovarien, cessant la seva tradició de catolicisme austriac, aristocràtic y intolerant?

Havien estat federals alguns y tots autonomistes, y ni dictaren ni estudiaren lleis descentralisadores. Eren doctrinaris d'una separació de l'Església y de l'Estat y ni secularisaren los cementiris, ni preconisaren la llibertat religiosa, ni reformaren lo concordat, ni'l compliren en lo referent a les associacions religioses. Preconisaren un socialisme d'Estat y may tingueren un pensament

pera'ls obrers, aleshores en plena febre anarquista

Després, quan l'Abarzuza y En Celleruelo moriren, quan l'Alvarado se limità a fer carrera política, imitantlo los demés, quan ja s'havia perdut fins lo record dels republicans ressellats, s'iniciaren reformes, imposades pel temps, que unes vegades tenien paternitat lliberal y altres conservadora.

Los republicans convertits en monàrquics, mostraren una esterilitat absoluta. La seva traició no aprofità més que a la seva vanitat y als seus interessos. Diem malament. Allò serví pera instaurar alguns cacicats, entre ells lo de don Manuel Camo, rey que ha estat fins fa poc de la província d'Osca. Tota la política d'aquella província se regia desde la farmacia del senyor Camo. Tots los empleats, fins los judicials, fins alguns eclesiàstics, depenien d'ell. Tota l'influència republicana se va circumscriure a la creació d'un virreinat ex-possibilista.

Avuy, los republicans governamentals reproduirien l'infeconditat possibilista. Serien tres, quatre homes, un certenar d'homes estimats ilustres, los que substituirien la gorra frígia per la flor de lis borbònica, però ab ells no anirien, no aniràn, si'l cas desgraciadament arriba, ni l'immensa majoria dels republicans de valua, ni les multituds republicanes. La traició de part del possibilisme tindria una "reprise", però l'acció esperada, la esperansa en una renovació espiritual de la monarquia, també com aleshores, se convertiria, senzillament, en una fira de vanitats y en uns profits personals.

Nosaltres no neguem una intervenció en los governs de l'Estat espanyol, però no dirigim los republicans cap al Palau d'O-

rient, sinó cap al Parlament. Se desitja la democratizació de la monarquia? Doncs que's presentin projectes de lleis liberals. Nosaltres los apoyarem, nosaltres los votarem, però desde'ls nostres escons, no pas desde'ls de la majoria.

Los republicans catalans no saltem, ni saltarem la barricada. Encara que la monarquia apliqués tot lo contingut del programa republicà, restaria sempre la nostra negativa a acatar una sobirania que no nasqués directament del poble."

Al Palau. ¿Visites importants?

Al mitgdia d'ans d'ahir comensà a circular per Madrid la notícia de que'l Rey rebria visites d'importància que al ésser conegudes cansarien gran impressió entre la gent política.

Al arribar un periodista a Governació vegé al diputat senyor Miró, que acabava de conferenciar ab lo ministre, y dit diputat li confirmà'l rumor de que, en efecte, al palau hi podria haver una informació interessant.

Los periodistes, alarmats ab tot això, al entrar a veure al ministre li preguntaren si tot lo que's deya tenia algun fonament.

Lo senyor Alba, sense contestar concretament, digué que no estaria de més que'ls periodistes donguessin una volta pel Palau perque'l Rey rebria importants visites.

Fins aquell moment, de persones conegudes en la política, sols havien estat al Palau los senyors Cossio y Sanchez Guerra.

Aquest manifestà, al sortir, que no creya que, apart de la visita del senyor Cossio, ne rebés lo monarca una altra de significació radical.

Lo senyor Cossio es professor del Institut lliure d'ensenyansa y fon sempre gran amic d'En Salmerón.

Los reporters continuaren en la porta del Palau esperant, per si'l senyor Sanchez Guerra estava mal informat y contra lo que ell suposava lo Rey rebia alguna altra visita.

L'AZCARATE AL PALAU

Al Congrés la ansietat per conèixer lo nom del personatge radical que havia de visitar al Rey era extraordinària.

A falta d'una notícia concreta les conjectures y hipòtesis arribaven als límits de lo absurd.

Los periodistes esperaven a peu ferm a la entrada del Palau la aparició del misteriós personatge.

A les 8'30 lo Rey sortí a passeig sense haver rebut cap audiència que correspongués a l'importància y a la significació que havia dit lo ministre de la Governació.

La decepció dels periodistes correspongué a la impaciència y al fret que feya a la P'asa d'Orient.

Recordant que'l dia abans lo ministre de la Governació va dir que en lo Consell de ministres se redactarien unes notes quartilles contestant als articles de «La Epoca», quartilles que no han vingut, ja's comensava a dir que era una altra equivocació del senyor Alba.

No fou aixís. Aquesta vegada encertà lo ministre de la Governació.

Lo propi senyor Azcarate, ab qui parlaren alguns periodistes, confirmà que, efectivament, a dos quarts de set, seria rebut en audiència per don Alfonso.

—Anit—digué'l senyor Azcarate—vaig rebre una carta del comte de Romanones, dientme que'l Rey volia ferme algunes preguntes relacionades ab l'Institut de Reformes Socials y avuy he rebut un B. L. M. del secretari de S. M. expressantme igual desitg y citantme pera les 6'30 d'avuy.

Es clar que per raons de cortesia y per tantes altres més jo aniré al Palau aquesta tarda pera exposar al Rey quants detalls valgui sobre'l funcionament de l'Institut y com que al Rey li toca preguntar y a mi contestar, natural es que jo parli al Rey de quants assumptes y temes me preguntí.

Haventse argüit al senyor Azcarate que en los círcols polítics se donava una altra interpretació a la seva visita al Palau, com si fós una evolució cap a la monarquia, contestà:

—Lo més anit me conèixer y saben com penso y procediré.

Quan lo senyor Canalejas se va encarregar del poder se'm va oferir la presidència del Congrés y vaig declinar l'honor.

Lo Congrés estigué animadíssim tota la tarda, comentantse ab gran calor la notícia de la visita que al vespre faria'l senyor Azcarate al Palau.

Seria interminable recallar tots los comentaris que's feyen desde'ls que concedeixen extraordinària importància política al fet, fins los que consideren aquesta visita com un accident de poca trascendencia.

Los partidaris d'aquest según criteri se funden en que'l senyor Azcarate es president de l'Institut de Reformes Socials y no té res de particular que'l Rey lo cridi pera enterarse pel seu conducte de lo que passa en aquesta entitat tan intimament lligada ab la vida colectiva de la nació.

Lo mateix que al senyor Azcarate, lo Rey vol consultar a altres elevats funcionaris de la nació pera informarse de lo que passa en la marxa de l'Administració pública.

Altres, discrepant d'aquesta opinió, diuen que no's pod desconeixer que'l senyor Azcárate es lo cap de la Conjunció republicana-socialista, que en lo Parlament ha dirigit la campanya anti-dinástica d'una important minoria y que té una llarga vida política accentuadíssima contra'l régim.

Uns estimen lo cas trascendental, perque no té precedents, donantli un caràcter d'orientació lliberal que ha de beneficiar a la Corona.

No falta qui diu que'l fet de que'l Rey cridi al senyor Azcárate pera consultarlo constitueix un gran triomf pera'ls republicans.

Altres coses se diuen, pero unes per exagerades y altres per incongruents no es possible recullirles.

Sols direm que la tarda al Congrés signé de les més animades y que en les converses hi havia més passió que'l dia de la retirada d'En Maura.

Fins se parlava de que'l Rey pensa cridar a altres personalitats de l'extrema esquerra.

L'entrada del senyor Azcárate al Palau. Política nova

A les sis menys deu minuts arribá al Palau, ocupant un cotxe de punt, lo senyor Azcárate, vestit de levita.

Nombroses periodistes rodejaren al senyor Azcárate, qui's limitá a manifestar:—Ara no puc dir res.

Aixís que entrá al cancell del Palau un empleat de secretaria s'acostá al senyor Azcárate, acompanyantlo fins al ascensor.

A l'avant-cambra l'esperava'l secretari del Rey, qui'l conduí al despatx del monarca.

Don Lluís Morote, que estava entre los periodistes, digné als seus companys:—Aixó es la mort del partit conservador. No obstant, lo senyor Azcárate acudint a la presència del Rey seguirá essent tan republicà com en tota sa gloriosa vida. Es una nova política que s'inaugura avuy.

Pel domicili del senyor Azcárate desfilaren lo dimars a la tarda quasi tots los diputats republicans.

Los ministerials deyen que l'acte del monarca, cridant al senyor Azcárate, era una contestació a la carta del senyor Maura, acollint una orientació lliberal enfront de les indicacions que feya lo jefe dels conservadors.

Un significat lliberal digné que'l Govern assumeix ab molt de gust la responsabilitat que dimana d'aquest acte del monarca, y molt més en lo cas concret d'ahir, perque'l senyor Azcárate, apart de la seva significació política, es un espanyol ilustre, quals judicis y apreciacions son prou coneguts.

Sortint del Palau

A las 7:30 sortí del Palau lo diputat de la Conjunció republicana-socialista senyor Azcárate.

Contestant a preguntes dels periodistes manifestá que no podia dir res, sino que havien parlat de moltes coses: de l'Àfrica, d'América, del exèrcit, de política general...

Afegí que sortia del Palau Royal tan republicà com hi havia entrat.

Lo que diu l'Azcárate

Lo senyor Azcárate sortí de la Cambra regia a dos quarts de vuit, havent estat ab lo Rey prop de dues hores.

Los periodistes rodejaren al president del Institut de Reformes Socials demanantli notícies.

Lo senyor Azcárate digné que no podia dir res de la conversa tinguda ab lo sobirà ni de la significació de la mateixa.

Afegí que d'aquest acte ne facilitaria una nota a la premsa com fa ab los acords de la Conjunció republicana-socialista.

Aquesta nota l'havia de donar probablement a la nit.

Digné lo senyor Azcárate que havia parlat ab lo Rey de reformes socials, de assumptes d'Àfrica y América y de política en general.

Un periodista preguntá al senyor Azcárate si coneixia ja al monarca y

contestá que sí, perque fa algun temps lo va honrar un dia anant a la seva càtedra de la Universitat.

Un altre reporter preguntá al visitant si continuaria presidint la Conjunció republicana-socialista, y'l senyor Azcárate contestá:

—Jo continuaré tan republicà com abans d'entrar en aquesta casa.

Lo senyor Azcárate se mostrá molt agrait a les bondats y atencions que ab ell ha tingut lo monarca.

Los fotògrafs enfocaren las seves màquines cap al grupu, y'l senyor Azcárate ha exclamat:

—Es la primera vegada que'm retrain a la sortida del Palau.

No digné més lo president del Institut de Reformes Socials: se despedí dels periodistes, pujá al cotxe y marxá.

Lo senyor Azcárate va explicar al director de «El País», senyor Castrovido, que a l'endemà publicaria una amplia informació sobre la visita del jefe de la minoria republicana al Palau, en los següents termes:

Vareig conèixer la noticia de la visita al Rey, ahir, quan sortiem de la reunió de les minories de la Conjunció republicana, per medi d'una carta del compte de Romanones en la que'm deia que'l Rey volia parlar-me del Institut de Reformes Socials y volia saber la meua autorisadíssima opinió sobre 'ls problemes que están a deliberació y estudi d'aquest, y creya'l compte de Romanones que la meua visita seria fèconda pera la vida nacional.

En efecte: jo m'he encaminat al Palau, lo Rey m'ha rebut, hem comensat a parlar del Institut de Reformes Socials y dels assumptes que té en estudi, aixís com dels que's troben a la Cambra.

Entre altres coses hem parlat de la llei del contracte del treball, que está en lo Senat y de l'ampliació de la llei d'accidents als treballs agrícols.

Lo Rey s'ha mostrat conforme ab la conveniència d'una llei, si be creya que era difícil, pero per aixó he dit jo que ho estudiava detingudament l'Institut.

També creu lo Rey en la conveniència d'una llei sobre'l retir de la vellesa.

Lo Rey s'ha mostrat enterat de tot lo que's fa en aquesta qüestió a Anglaterra, a Italia y a altres països.

Després hem tractat de política en general.

Jo li he exposat les meves idees de sempre y que sempre he exposat en lo Parlament, insistint en que es precis practicar abans de tot una sinceritat electoral extremada.

Lo Rey ha assentit an aquesta afirmació.

Després hem passat a parlar de l'actuació del poder moderador.

Lo senyor Azcárate ha dit que creya que la situació del jefe de l'Estat, sigui Rey, sigui president de la República...

Lo Rey l'ha interromput dient: —Es igual.

Tal intervenció pod exercir-se no sols en lo que pod referir-se als serveys, sino als assumptes que afecten als interessos del país.

S'ha tractat de la qüestió religiosa y'l Rey s'ha mostrat partidari d'una amplia tolerancia, semblantli bé les reformes en tal sentit.

S'han ocupat de la guerra d'Àfrica y'l seu problema.

Lo Rey ha dit que millor hauria volgut abans haver arribat a una reconstitució interior, pero no ha pogut ser per les circumstancies que'ns obligaven a arribar a un acord ab Fransa.

Lo Rey s'ha mostrat enteradíssim de tot aquest problema y ha confessat que existeix una gran desproporció en los pressupostos de Guerra d'Espanya.

Ha manifestat gran entusiasme per la professió militar y per l'exèrcit, arribant a dir que si no fos Rey seria un capità del exèrcit.

Han tractat després de les relacions d'intimitat hispà-americanes, manifestantse'l Rey molt conforme ab lo que fan los republicans en aquest sentit, per considerar de gran trascendencia aquesta aliansa intel·lectual entre Es-

panya y América, arribant a dir lo Rey que faria ab gust un viatge a América.

Ha dit lo Rey al senyor Azcárate que li agrada relacionarse ab tots los espanyols y per aixó havia tingut lo gust de parlar ab ell, com anteriorment ho havia fet ab altres encara que cada qual mantingués les seves idees.

Com lo senyor Azcárate digné que sempre seria republicà, li ha replicat lo Rey:

—Aixís m'agrada a mí; volia conèixer l'opinió de les persones sortints de la meua patria, perque l'estimo també com vosté y procuro'l seu benestar.

Li ha consultat després si en cas de crisis devia cridar als jefes anti-dinásticos.

Lo senyor Azcárate ha quedat perplex, meditant la contestació.

Al fi ha dit: —Crec que sí.

Lo Rey, a lo que sembla, segons impressió del senyor Azcárate, ho farà en lo futur.

S'ocuparen extensament del problema de cultura y ensenyansa.

Lo Rey s'ha mostrat molt ben orientat en sentit lliberal.

L'opinió que ha tret lo senyor Azcárate de la seva entrevista ab lo Rey es que'l monarca es una persona molt agradable, molt simpática y coneixedor de tots los problemes que entranya'l seu país y afecten a Espanya.

Ha sintetizat la seva opinió dient que si'ls liberals volen fer obra en sentit ampli lliberal, podrán ferho sense cap dificultat per part del Rey.

Lo que deyen los liberals

Los liberals seguien comentant favorablement lo fet d'ahir, y deyen:

—Que vegin los conservadors quins procediments son millors, si'l de persecució o de atracció.

Lo pitjor pera'ls conservadors es que hem entrat en un regime de porta oberta, que vol dir que'l Rey, aconsellat pel primer ministre sens dubte, a qui incumbeix la responsabilitat de tots los seus actes, ha pronunciat aquestes paraules:

—No vall més portes tancades, sino obertes, molt obertes, pera que al Palau hi arribin les opinions de monàrquics, republicans y socialistes. Los que no vinguin serán cridats y sols lamento que ja no existeixi lo gran Costa, a qui, de viure, hauria escoltat ab molt gust.

Lo que digné l'Alba

Aludint a la visita del senyor Azcárate al Palau, un periodista preguntá al ministre de la Governaçió si hi havia conversions.

Lo senyor Alba contestá dient que no hi havia res de conversions, ni'l Govern vol convertir a ningú. Se limita solsament a l'acceptació d'aquelles col·laboracions que estimi profitoses pera l'interés general del país.

Manifestacions d'En Salvatella

Contestant als que suposaven que'l senyor Azcárate havia donat un pas lo senyor Salvatella:

—Conec molt al senyor Azcárate. Sé quanta es la serietat y fermesa de les seves conviccions y'm sembla tot lo que's diu fantàstic y absurde.

Ademés, la opinió republicana no seguiria avuy a cap prohom del partit en aqueixa evolució; al contrari, judicaria severament tal deserció, d'aont sense captarli prosélits a la monarquia tal cambi de conviccions produiria un efecte contrari en lo país republicà.

Opinió d'En Salillas

Lo senyor Salillas, repetidament requerit, ha donat la seva opinió sobre la visita dient que l'acte d'aproximar al trono als homes com lo senyor Azcárate era la resposta a l'actitut del senyor Maura y als anals reaccionaris del partit conservador exposats en les tres cartes d'aquests dies de Janer.

La Corona vol revisar les forces polítiques pera orientarles en altre sentit.

Opinió d'En Giner de los Rios

Lo senyor Giner de los Rios ha vist en la visita d'ahir a la tarda un desitj del Rey de seguir lo camí d'altres països més democràtics com Italia, en que conviuen los radicals en lo Govern ab los demás partits.

ESPECTACLES

SALA REUS
Escullides sessions de cinematograf tots los dijous, dissabtes y dies festius.

CURSAAL DE REUS
Grans sessions de cine pera avuy, Preus y hores de costum.

Informació Local

En lo cine Sala Reus s'hi celebrarà aquesta tarda l'acostumada Matinée de moda en la que s'entreguen vals ab opció a un sorteig mensual de joguines.

Lo programa de pel·lícules tant en la sessió de la tarda com en les de la nit, será escollit y atraent.

La Cambra de Comers de Tarragona ha acordat convocar a tot lo comers pera oposarse a les noves tarifes acordades per les obres del port.

Rafel Morató Esteve

VETERINARI
Clínica: Arraval baix de Jesús, 10.
Domicili: > > > 19, 2, 6n

Los diaris de Mataró y Manresa han dit que s'ha firmat l'escriptura refundintse los importants Companyies «Energia Eléctrica de Catalunya» y «Fuerzas y Riegos del Ebro» (Canadiense).

Del representant en aquesta ciutat del acreditat paper de fumar Bambú, hem rebut un artístic calendari de paper pera 1913.
Agraïm l'obsequi.

Ab motiu del Congrés mutualista que'l próxim mes d'Abril se celebrarà a Montpeller, tenen lo propòsit de visitar la capital de Catalunya 800 o 1000 congressistes, essent probable que ab ells hi vagi M. Loubet.

Don Eusebi Corominas, com a president dels Montepias de Barcelona, ha visitat al arcaide d'aquesta última capital donantli compte de la projectada visita.

BORRAS-DENTISTA

Mercadal, 13. REUS
Lo proper diumenge, 19 del corrent, se posará en escena en la recreativa societat La Palma, lo tan aplaudit drama en dos actes «Amor de madre» y la divertida comedia catalana en un acte «Cassar al vol».

Pel notari don Carles M. Soldevila fon ans d'ahir autorisada l'escriptura de compra per la Caixa de Pensions pera la Vellesa y d'Estalvi del solar de Barcelona antigament anomenat de la Palmera, situat entre'ls carrers de Junqueres y Bilbao y la plassa de Junqueres. Firmaren l'escriptura en representació de la Caixa de Pensions lo president de la mateixa Excm. Sr. don Lluís Ferrer-Vidal y Soler y'l seu director general senyor Moragas y Barret y assistiren al acte los consellers don Josep Rogent y don Vicens Ferrer.

En lo solar adquirit, que te trenta mil pams de superfície, s'hi construirá l'edifici social de la Caixa de Pensions, segons los plans que está formant l'arquitecte senyor Sagnier.

Probablement la edificació comensarà lo próxim mes de Maig.

Doctor A. Tort Nicolau

Especialista en parts y enfermetats de la dona.—Ex quefe de la Mater-nitat y Inclusa de Madrid
Consulta de 5 a 9 en son Consultori, arraval de Sant Pere, 45, principal.—Consulta de 11 a 12 y de 3 a 5, plassa de Prim, 6, segóu.—Teléfon 78.

La premsa barcelonina d'ahir nit publicava un telegrama de Madrid donant compte d'haver sigut nomenat de R. O. arcaide de Reus, don Manuel Sardá y Martí.

Ha sigut solucionat lo conflicte plantejat pels ferroviaris de la línia de Manresa-Berga, essent per la tant retirat l'avís previ de vaga, la qual devia comensar a les dotze de la nit del diumenge.

En la reunió de la junta d'autoritats pera'l socor de naufragés, s'acordá la constitució de juntes locals a Ametlla, Hospitalet y Cambrils, estudiant a més, lo compliment de la royal ordre que parla sols de socor a les families pobres que sofriren perjudicis ab motiu dels naufragis ocorreguts en Febrer de 1911, en aque'les costes.

Ostres verdes de Marennes (de 1.ª y 2.ª classe) y d'Arcachón

Se serveixen a preus econòmics en l'acreditat Bar de J. SAGALÀ, carrer de Sant Joan.

Abir no pogué celebrar sessió l'Ajuntament per no haverse reunit majoria de regidors.

Per l'autoritat militar s'ha concedit llicència pera navegar en vapors nacionals y extrangers a Pere Capellades Rovira, de la zona de reclutament de Tarragona.

Durant la matinada penúltima, al Catllar, cridá l'atenció d'uns treballadors, un subjecte que, al semblar, forjava lo pany d'una porta. Los obrers li donaren l'alto y'l desconegut fugí, creuantse ab lo sereno, que li dispará un tir, deixantlo cadavre.

No se li trobá cap document que identifiqués la seva personalitat.

VERMOUTH demaneulo en totes parts sech y dols MAYNER Y PLA.

SECCIO OFICIAL

Gren Roja Espanyola.—REUS

Ab arreglo a lo previngut per l'article 68 del Reglament general orgánico de l'Associació, aquesta Comissió de Partit se reunirá en Junta general lo dia 19 del corrent a les 17:30 (5 y 1/2 de la tarda) en lo saló d'actes de la Cambra de Comers.

Lo que en compliment de lo disposat per l'article 208 del citat reglament orgánico se posa en coneixement dels senyors socis pera que se serveixin con-córrer al citat acte.

Reus 11 de Janer de 1913.—Lo secretari, Agustí L. de Siria.—V.º B.º—Lo Delegat-President accidental, Mata.

ANUNCI

Obrant ja en poder d'aquesta Recaudació de Contribucions, les patents, especials pera metges y eventuals, pera l'any 1913, ho faig públic per medi del present anunci, pera que arribi a coneixement de les persones que denen proveire de dit document, advertintlos que'l plas d'adquisició será pera tot l'actual mes.

Reus 16 de Janer de 1913.—Lo Recaudador, Josep Capdevila.

GRAN HOTEL PARIS-CONTINENTAL

Plassa de Prim 3, REUS. - Teléfon 76

Propietari: A. PEDROLA

Magnífics departaments pera familia. :: Servey especial de primer ordre per grans bodes y banquets. :: Luxosos salons independents. :: Cuina, la més selecta GARAGE PER AUTOMOVILS.

Informació comercial diària pera FOMENT

Preus corrents del dia d'ahir

Cereals y llegums
Blat.—Aragó superior a 19'— ptes. los 55 kilos.
» mitjà a 17'50 »
» horta a 15'50 »
» Comarca a 13'— »
Ordí.—Aragó a —'— quartera.
» Urgell a —'— »
» Comarca a 10'50 »
Moresch.—Aragó a —'— »
» Comarca a —'— »
» Extranger a 20'— los 100 kilos.
Faves.—Comarca a 15'— quartera.
Favons.—Comarca a 14'— »
» Andalusia a 30'— »
» Valencia a —'— los 100 kilos.
Burdanyes.—Comarca a 16'— »
Fesols.—Comarca a —'— »
» Urgel, a —'— »
Garrofes a 26 rals quintá.
Situació del mercat. Sostingut.

Farines y despulles
Farina de 1.ª a 43'— ptes sach de 100 kilos
» redona a 41'— id. id.
» 2.ª R. a 33'— id. id.
» 2.ª B. a 30'— id. id.
Farineta a 19'— ptes. lo sach de 70 kilos.
Tercerilla a 16'50 id. lo sach de 70 id.
Trita a 29 rals lo sach.
Segó a 22 id.
Situació del mercat. Sostingut.

Esperits
Destilats a vapor de 95 a 96 graus 000 a 000 ptes.
Id. de 94 a 95 » a »
Rectificat de 96 a 97 » a 130 »
Desnaturalisat de 88 a 90 » a »
Situació del mercat. S'opera normalment.
sostenintse'le preus pel poc vi que's destila.

Vins
Negre superior de 6 1/2 a 7 rals grau.
Id. corrent de 6 a 6 1/2 id.
Blanch superior de 6 3/4 a 7 1/4 id.
Id. corrent de 6 a 7 id.
Resat de 6 a 6 1/2 id.
Mistelles.—Negra de 50 a 55 ptes. carga
Blanca, de 48 a 52 id.
Granatxa, de 50 a 55 id.
Moscatell, de 60 a 65 id.
Situació del mercat. Encalmat pero ab preus sostinguts, no creyentse en cap baixa important.

Ametlles
Mollar en crosta a 60'50 ptes. sac 50 Ks.
Esperansa 1.ª en gra a 110'— » qq. 41.600
» 2.ª a 105'— »
Comú del país a 102'50 »
» d'Aragó a 102'50 »
Llargueta a 110'— »
Planeta a 135'— »
Situació del mercat. Sostingut.

Avellanés
Garbellada a 47'— ptes. sac 58'4 kilos.
Propietari negreta a 47'— »
» embarc a 44'— »
En gra 1.ª a 75'50 » quintá 41'600
Id. 2.ª a 73'50 »
Situació del mercat. Animat ab tendència a l'alta

Pesca salada
Bacallá: Arribats los vapors «Cette» y «Dana» trobant lo mercat ab existència:
» Islandia Faxe a 47'— ptes. los 40 k.
» Id. primera 46 »
» Id. mitjà 43 »
» Id. Libro sup. 47 »
Peix-palo superior a 46 »
Tripa de bacallá a 24 duros »
Nota.—S'espera'l vapor «Setabal» ab carregament important.
Congre: Los primers arribos de la marca J. M. calitat extra a 29 duros los 40 kg. Classe corrent a 27.
Tunyines: Venda nula, puig es fora d'época. Segueixen algunes existències en magatzems, prenent preus elevats.
Sardines:
Viveros de 36 a 38 ptes. miller.
Cariños de 36 a 38 »
Parrochas de 6 a 9 »
Los peixos d'Andalusia en los darrers arribos van millorant en calitat.

Olis
Fi d'Aragó de 23'— a 24'— pts. canti 15 ks.
Fi d'Urgell » 22'— a 23'— rals corta 3'75 »
Fi del Camp » 22'— a 23'— »
Segona bo » 18'— a 19'— »
Classes finixes » —'— a 17'— »
De remolta vert » 90'— a 95 ptes. carga 115 ks.
De remolta groch » 92'— a 98 »
Los olis nous d'Aragó y del Camp son molt defectuosos y cucats valen de 17 a 18 pessetes los 15 kg., los nous d'Urgell valen de 17 a 18 ptes. los 15 kg. los dolents o sigui d'olives de terra y de 22 a 25 ptes. los superiors.

CAMVIS CORRENTS

donats per la Junta Sindicat del Colegi de Corredors de Comers de la plassa de Reus

EXTRANGERS	
7 ondes 90 dt	26'66 din.
Idem 8 dt	»
Idem vista.	ops. 27'01 »
París vista.	» 7'90 »
Marsella vista	» »
Hamburg vista	» »
VALORS LOCALS	
435 Gas Reusense	—
525 Industrial Harinera	—
700 Banco de Reus de Descuentos y Préstamos	—
25 C Reusense de Tranvias	—
200 C Reusense de Tranvias privilegiades 5 %	—
400 Electra Reusense	—
165 Empresa Hidrotórica	—
190 Electro-Química Teruel	—
540 Obligacions Manicomio Reusense.	—
2875 Manicomio Reusense	—
605 Institut P. Mata (2.ª E.)	—
605 Institut P. Mata (3.ª E.)	—
500 Obligacions Electra Reusense.	—

BORSI DE REUS

MONTEROLS, 27	
Cotissació a Barcelona a les 4 de la tarda d'ahir segons telegrama de la Banca Arnús	
Interior	83'67
Amortizable	—
Orensens.	27'10
Norts	100'40
Alacants	93'20
Banc Colonial.	—
Banc Vitalici	—
Oblig. 4 pès Almansa	94'50
Oblig. 2 1/4 pès Fransa	56'62
Oblig. 3 pès Orense.	48'25
MADRID	
Interior	83'75
GIROS	
Madrid	7'20
París	7'40
Londres.	27'06
Telegrama de la casa A. Lemoine	
Exterior	91'35
Interior	—
Norts.	469'—
Alacants..	436'—

FUTURS DE COTÓ

Darrera cotissació en la Borsa de Liverpool		
	Tanca anterior	Darrera tanca
Disponible.	7'02	7'00
Janer-Febrer.	6'75	6'67
Febrer-Mars.	6'73	6'66
Mars-Abril.	6'72	6'65
Abril-Maig.	6'70	6'64
Maig-Juny.	6'69	6'62
Juny-Juliol.	6'66	6'60
Juliol-Agost.	6'63	6'57
Agost-Setembre.	6'62	6'47
Setembre-October.	6'37	6'38
October-Novembre.	6'27	6'24
Novembre-Desembre.	6'24	6'20
Desembre-Janer.	6'78	6'70

Vendes a Liverpool 9 mil Bis.
Arribades en los ports dels E. U. en 1 dia 20 mil Bis.
Arribades en igual fetxa de l'any anterior 36 mil Bis.
Entrega follet explicatiu y reb ordres per les Borsas de Liverpool, New-York y New-Orleans. En Joaquim Sociats, carrer de Santa Agna, 20, de 6 a 8 de la nit.

F. CABRE GONZALEZ SANTA AGNA, 19.—REUS

Darreres cotissacions segons telegrama de la casa A. MARSANS ROF Y FILLS.—BARCELONA	
Interior 4 pès	83'67
Amortizable 5 pès	—
Norts	100'40
Alacants.	93'20
Orensens.	27'10
Obligacions Fransa 2 1/4	56'75
Municipi 4 1/2.	95'50
Obligacions Almansa 4 pès	94'50
Id. adh.	75'87
Id. Segovias 4 pès	94'75
Id. Orensens 80 y 82.	48'50
Id. Roda a Reus.	53'75
Alacants 4 1/2.	101'75
» 4 pès	94'95
BARCELONA	
Francs	7'40
Lliures	27'06
MADRID	
Interior.	83'70
Francs	7'20
PARIS	
Exterior.	91'35
Norts.	469'—
Alacants.	436'—

Terrocarrils

Servey que regeix desde'l dia 1 de Setembre de 1912

De Reus a Barcelona		
Surt a las 4'35 per Vilanova y arriba	8'12	
Vilafranca	8'37 (m)	
» 6'54	9'2 (F)	
» 8'40	13'27 (x)	
» 14'13	17'40 (c)	
» 17'16	20'34	
» 21'32	23'36 (R)	
De Barcelona a Reus		
Surt 5'50	Arriba 9'21 (n.)	
» 8'25	» 10'39 (R)	
» 9'23	» 12'48 (c)	
» 13'5	» 16'26 (ll)	
» 15'4	» 19'24 (m)	
» 19'50	» 22'3 (E)	
De Reus a Falset y Mora		
Surt 6'50	Surt 9'12	Arriba 9'58 (n)
» 10'45	» 11'25	» 11'50 (R)
» 13'18	» 14'24	» 14'58 (c)
» 16'30	» 18'57	» 19'47 (m)
» 19'46	» 21'11	» 21'48 (m)
» 22'11	»	» 23'16 (E)
De Mora y Falset a Reus		
Surt 6'15	5'40	Arriba 6'46 E
» 7'15	» 7'20	» 8'28 M
» 12'17	» 13'11	» 14'3 C
» 17'—	» 18'45	» 20'28 M
» 20'9	» 20'45	» 21'08 R
De Reus a Lleida		
Surt a las 8'22 y arriba a las 11'22 (correu.)		
» 13'35	» 20'05 (m.)	
» 17'59	» 22'03 (m.)	
» 20'30	» 0'22 (m.)	
De Lleida a Reus		
Surt 5'30	Arriba 9'46 (m.)	
» 16'15	» 20'17 (m.)	
» 15'—	» 17'58 (c.)	
» 8'29	» 12'59 (m.)	
De Reus a Tarragona		
Surt a las 7'38 y arriba a las 8'11 (m.)		
» 9'57	» 10'30 (m.)	
» 12'35	» 13'07	
» 14'08	» 14'45 (m.)	
» 18'08	» 18'35 (c.)	
» 20'50	» 21'34 (m.)	
De Tarragona a Reus		
Surt 7'35	Arriba 8'10 (c.)	
» 9'00	» 9'35	
» 12'29	» 13'06 (m)	
» 16'36	» 17'14 (m.)	
» 19'25	» 20'03 (m.)	

Companyia Reusense de Tranvias

Servey de trens que regira desde'l dia 18 de Setembre de 1912

Sortides de Reus (Araval de Robueter)		Sortides de Saló	
Tren n.º 4 a les 3'30	Tren n.º 3 a les 4'15		
» 6 » 8'18	» 5 » 9'07		
» 2 » 10'15	» 7 » 11'15		
» 8 » 14'50	» n.º 1 » 15'50		
» 38 » 16'30	» 39 » 18'40		

LINIA DE VALENCIA

Surten de Saló pera Valencia.—9'18.—11'15.—17'07 (fins a Tortosa).—0'02.
Arriben de Valencia a Saló.—4'19.—9'17.—15'45.—18'38.

NOTARÍA

de don JOSEP MARIA CAMPS SAN-PONS, advocat, successor de don Tomás Jordi Espinás, Vilá (Bon) 11 entressol, cantonada a l'araval de Santa Agna.

Oficial caixista

Se'n necessita un en aquesta impre: pta.

APRENT

Se'n necessita un de 15 a 18 anys de edat en una merceria de Barcelona. Tindrà de menjar y dormir a la mateixa casa.
Pera informes en l'administració d'aquest diari.

Agencia de Transports y Acarpeus

Baptista Argilaga

Güell y Mercader n.º 17 (Hostalets). Teléfon 192

Serveys diaris a domicili entre Mora d'Ebre, Lleida, Valencia y Barcelona
Corresponsals: a BARCELONA, Josep Capdevila, Comtal, 35
a MORA D'EBRE, Casanova y Tramunt, Palla, 7

NOTA: Servey especial d'acarpeus.—Informes pera passatges per la línia Brasil, Rio de la Plata y Buenos Aires.

LA HIDRAULICA REUSENSE de EMILI AULÉS

Gran fábrica de mosaichs hidràulichs

Aquesta fábrica compta a més d'una infinita varietat de dibuixos, en grans existències de rajoles, lo que li permet poguer servir lo gen'e en immillorables condicions de duració y permanència dels colors.
Preus sense competencia.—Camí de Riudoms, 3.—Reus

Borrás-Dentista

Aprovat per la Facultat de Medicina de Madrid
Plassa Constitució (Mercadal), 13, 1.ª, 2.ª - REUS

Métode nou y sens dolor pera'l tractament de les dents.—Dents artificials sense paladar, ganxos ni ressorts deixant lo paladar enterament lliure.—Construcció de dentadures de tots sistemes.—Especialitat ab extraccions sense dolor y coronas d'or y porcelana.

Preus económichs

Consulta: A Mora d'Ebre los dijous primer y tercer de cada mes
Gratuita de 12 a 1 tots los dies excepte'ls dijous y dies festius

Companyia Francesa del Gramophone
Representació y dipòsit
R. PERPINYA
Major, 22.—REUS Despaig: 24, pral.
Nons preus. Nons Aparells. Nons Discs.—Relloges. Gramhophons.—Discs.—Aparell BEBE ab quatre Discs, 50 ptes.—Catàlechs gratis.

MOSAICHS E F ESCOFET & C
Paviments Unilas Barcelona Ronda Sant Pere 8

LOS MILLORS DEL MON

Unics representants pera Reus y sa comarca:
Rosselló, Pamies & Ornos
ARRAVAL BAIX JESUS, 33 - 35

a qui podran dirigir ses comandes y preguntar preus y tota classe d'informes y detalls los Srs. arquitectes, propietaris y contractistes d'obres.
Los mosaics de la casa E. F. ESCOFET & C. son sens dubte los més económichs perque jamay se desgasten ni perden lo seu brillant y magnific colorit primitiu, lo que fa que siguin los més sollicitats.

AVIS Conrad Vernet Nogués

S'ofereix als seus clients y al públic en general pera gestionar tota mena de compra y venda de finques, com també préstams hipotecaris.
A les persones que's dignin honorarlo ab sa confiança pera l'administració de finques aixis com pera la collocació de quantitats a préstam, procurará servirles ab tota garantia y reserva.
Despaig: Carrer Sant Joan, 5, entressol.
Hores: de 9 a 11 y de 2 a 3 tarda.

BOTES Teodor Vernet

S. Francisco Xavier, 4. Reus
Se venen botes de 4, 2 y 1 carga, de superior calitat a preus baratos.

APRENT

Se'n necessita un en la barberia del carrer de les Galanes.
Guanyará tot seguit.
IMP. SANJUAN GERMANS.—REUS

ENOFOSFORINA

Reconstituyent lo més efíacs y rápit pera les convalescencies y agotament. Retorna l'apetit, lo benestar y l'alegria.

Es tónic cerebral perque remineralisa la MATERIA GRIS donantli vitalitat y energia.

Se ven a tot arreu y a casa de l'autor

Farmacia Serra

Arraval de Santa Agna, núm. 80; y **Farmacia Nova** de N. Batalla - Portal Jesús

REUS

IBARRA Y C. a Stat. en Cmta. SEVILLA

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots los dijous sortida fixa del port de Tarragona pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega pera Ayamonte y Isla Cristina, Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcia-Carril Corunya, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes y San Sebastián. — Servey rapit eventual pera Galicia y Nort d'Espanya ab escales a Valencia, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Corunya, Santander y Bilbao, empleant sòlsament 14 dies en lo viatge — S'expedeix couaixement directe pera Larca y Sant Esteva Pravia ab trasport al vapor "Luarca núm. 3," y pera Dunerque als vapors de la Companyia Francesa "Jenna y d'Anzin".

Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca

Unich servey fixe y setmanal pera Cette y Marsella tots los divendres

PROXIMES SORTIDES

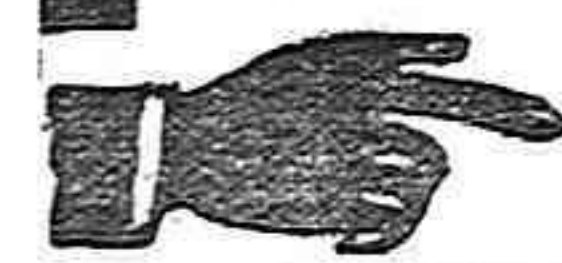
Pera la Costa d'Espanya

Pera Cette y Marsella

Janer	16	Vapor	Cabo San Peñas	Janer	17	Vapor	Cabo Quejo
"	23	"	" S. Sebastián	"	24	"	" Santa Pola
"	30	"	" Quejo	"	31	"	" Menor
Febrer	6	"	" Santa Pola	Febrer	7	"	" Roca
"	13	"	" Menor	"	14	"	" San Martín

Pera més informes, al consignatari a Tarragona: En MARIAN PERES. - Real, núm. 32. - Telefon núm. 45

Para seguir en buena salud:

Purificad

Regenerad

Fortificad

VUESTRA SANGRE

con el

DÉPURATIVO RICHELET

Todos los que son cuidadosos de su Salud, aunque no padeciendo ninguna enfermedad, deben de tomar dos ó tres veces por año, el tratamiento del Depurativo Richelet.

Este précepte no se debe nunca poner en olvido.

Señor L. RICHELET, 13, rue Gambetta, SEDAN (Francia).

DEPÓSITO GENERAL Y VENTA.—Droguería de D. Francisco Loyarte, calle de S. Francisco de Loyola, 9, San Sebastián.—Venta en Reus: Farmacias de A. PUNYED y A. SERRA.

DEL 11 JANER A 17 FEBRER

VISITEU LA LIQUIDACIÓ PERMANENT

VENDA DE TROSSOS Y RETALLS

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, NÚM. 1